

YTRE ENEBAKK HISTORIE INTERIØR HUS OG HJEM

I mer enn 100 år har det vært i familiens eie. Nå skjuler det seg inne i søylehuset til Grethe og Einar

Grethe og Einar Holstad foran huset sitt i Våglia som de bygde på på 1980-tallet. Mye av småbruket som sto her er fortsatt bevart. Foto: Gro Arneberg Thoresen

 Av [Gro Arneberg Thoresen](#)
09. november 2020, kl. 20:00

Det karakteristiske empire-bygget nord i Våglia inneholder mye mer enn høye vinduer og dører, søyleganger, antikke lamper og en snart 100 år gammel majestetisk marmorpeis. Her er også stuen fra husmannsplassen Ødegården bevart.

DEL

Da Grethe og Einar Holstad og de fem barna bygde sin tredje bolig innenfor en radius på bare 200 meter i Våglia i 1988 kom de endelig til nytte; skattene fra bygningen i Oslo som Einar hadde hatt ansvar for å rive noen år tidligere.

Ekteparet har virkelig tatt gjenbruk til et nytt nivå.

Ikke bare fikk de innlemmet det som sto lempet unna og klarert for Grønmo avfallsdeponi, men som Einar reddet og fraktet til låven på Ødegården. Innerst inne i det staselige bygget står fortsatt husmannsplasstua slik den har stått i bortimot 150 år med mange av gjenstandene og historiene fra forfedrene bevart.

Siste bonde på Ødegården

Her er også fjøs, stall og låve i behold, slik det sto på 1920-tallet.

Ødegården har vært i hennes familie i mer enn 100 år og både Grethe og Einar husker godt menneskene som levde på dette småbruket.

Grethe og Einar i den gamle husmannsplasstua i tømmer, huset inne i huset. Stua bruker de daglig. Foto: Gro Arneberg Thoresen

- Vi koser oss veldig med hele dette huset og med plassen!, forteller Grethe.

- Ofte tenker vi på hvordan de slet og jobbet, og hvor godt vi har det i dag, sier Einar.

Som jentunge løp Grethe de få meterne fra huset som hennes foreldre bygget i Mårveien like ved og bort til onkel Asbjørn Hansen når han hadde vært i fjøset, for å få melkeflasken til å ta med på skolen.

Da hadde han tatt over etter hennes besteforeldre Hanna og Harald Hansen.

I familien i 100 år

Asbjørn skulle bli den siste bonden på Ødegården.

- Det er mange på vår alder som husker onkel Asbjørn. Når han kom med hesten og kjerra si på grusveien langs Våg løp ungene etter for å få sitte på, forteller Einar.

- Han leverte hesten i 1974, men fikk bare ett år som pensjonist. I 1975 døde han av et hjerteinfarkt.

Grethes besteforeldre Hanna og Harald kjøpte Ødegården av Enebakk kommune i 1924, men de var her fra 1917.

Ødegården lå opprinnelig under Vestby gods, men som navnet tilsier var det ryddet her allerede før Svartedauden.

- Hanna var fra Vollene under Vestby. Hun jobbet på Sagstua (dagligvarebutikk i Sagstuveien, journ.anm.) før hun møtte bestefar som kom fra Spydeberg, forteller Grethe.

De forlovet seg i 1905, giftet seg i 1907, og så kom barna Alfred, Asbjørn, Grethes mamma Dagny og Ottar.

Bestefaren Harald Hansen Ødegården (1883-1958) var fra Spydeberg. Han giftet seg i 1907 med Hanna Johansen (1880-1957) som kom fra Vollene under Vestby ved Våg. Harald Hansen Ødegården 1883-1958 og kone Hanna Johansen fra Vollene (1880-1957). Harald kjøpte Nordre Ødegården av Enebakk kommune i 1924. Stedet har snart vært i familiens eie i 100 år! Foto: Privat/Enebakk bygdebok bind 3.

Huset inne i huset

Etter krigen utførte Hanna og Harald den første ombyggingen.

– De bygget på en andre etasje og malte hvitt. Vi bodde her i noen år før mamma og pappa bygde huset i Mårveien, forteller Grethe.

Hun står inne i den originale tømmerstua og viser:

– Her sto det en grønn plysjsalong og der sto spisebordet, peker hun.

Mot nord var det kammers og der kjøkkenet er i dag en hall med trapp opp og kjøkkenet ved siden av.

Langs veggene står i dag skapet fra dette kjøkkenet, smørkinna, bestikkskuffen og trauet som Grethes mor bakte brød i på 50-tallet. Harald hadde hele livet en velpleiet bart. Barbersakene har også fått plass her inne. En kaffekvern er bevart fordi den til sist fikk plass i Grethes lekestue da ingen trengte den lenger. Til og med et eksemplar av Nationen fra 1947 henger i glass og ramme; brukt som isolasjon samme år.

Fotografier og gjenstander er bevart gjennom generasjoner her. Foto: Gro Arneberg Thoresen

– Hva er bevart av selve husmannsplasstua?

- Veggene er bevart, men vi har skiftet vinduer og måtte gjøre noe med taket fordi det drysset stubbloftsleire. Gulvet er fra ombyggingen i 47, forteller Einar.

En kjellerlem i gulvet viser vei ned til original kjeller. Her nede er det sett tufter etter de enda eldre bosetningene.

- Peisen er også ny. Da vi rev den forrige pipa fant vi rester etter et enda eldre pipe, sier Einar.

Der pipa er revet er det nå åpnet mot tilbyggets romslige moderne stue. Fra stuas vegg mot øst er det åpent ned til et stort blåmalt kjøkken. Her står en liten blåmalt dør bevart.

- Denne blåfargen var her originalt og den valgte vi også til kjøkkenet, sier Grethe.

- Fargen på veggene er også original, sier hun.

- På 70- og 80-tallet var jo ikke gamle vegger ansett som fint. Noen spurte om vi ikke skulle sandblåse? Nei, det går ikke sa jeg da. Vi ville ha det sånn som bestemor og bestefar hadde det. I dag bruker vi denne stua daglig, sier Grethe.

Huset er godt gjenkjennelig i Haresvingen i Våglia. Foto: Gro Arneberg Thoresen

Hadde skatter på låven

Å løpe mellom de få husene som var her da hun vokste opp; Mårveien, Ødegården og Ne-Øgarden, også under Vestby gods, var det daglige minnes Grethe.

Ødegården lå omgitt av jorder helt fram til den voldsomme boligbyggingen skjøt fart i Våglia på 1980-tallet. Eiendommen var på mellom 40 og 50 dekar i alt. Av det var omtrent 20 dekar dyrket mark og resten skog.

- Bestefar solgte noen tomter etter krigen, når de så hva som ikke egnet seg like godt som dyrket mark. Tomteselskapet i Våglia var også på onkel Asbjørn på 70-tallet, minnes Grethe.

Alfred hadde sagt fra seg gården og derfor overtok Asbjørn småbruket, med hest og kuer.

Han hadde ingen etterkommere og Dagny og Ottar arvet derfor før Grethe og Einar kjøpte i 1988.

Fra før hadde ekteparet bygget sin første bolig i Vestbyveien, deretter et annet sted i Haresvingen. Einar er kjent for mange som KrF-politiker, både lokalt og på Stortinget, men han er utdannet ingeniør og har stor interesse for både bygg, gjenstander og bevaring.

Grethe og Einar i sofaen inne i storstua. De flotte verandavinduene og døren fant Einar da han hadde ansvar for rivingen av et bygg i Oslo på 70-tallet. Foto: Gro Arneberg Thoresen

I 1988 kom den neste store forvandlingen av huset.

- På et tidspunkt begynte vi å tenke; Hva kan vi gjøre med det vi har på låven?, forteller Grethe.

Bygningene på det lille bevarte tunet skaper en hyggelig atmosfære og alt er SEFRAK-registrert. Huset måtte bli stort, de var blitt mange og hadde mye besøk, og med empirestil ville gjenstandene fra byen gli rett inn.

- Vi tok motorsag og skar rundt stua før vi la på presenning, forteller Einar.

- Så støpte vi grunnmuren og deretter åtte søyler. På kveldene kunne jeg fra veien nedenfor høre folks meninger om byggverket, sier Einar, og legger til med et smil:

- Dette var mitt bidrag til janteloven som gikk som et tema den gang.

Tidligere laget Østlandets Blad artikkel om det spesielle huset i Ytre. Foto: Gro Arneberg Thoresen

Symmetri og 120 kilo tunge glass

– Et hus i empirestil må også ha symmetri, forteller Einar.

For at mønehøyden ikke skulle bli for høy måtte nytt hus senkes og husmannspalassstua ligger derfor igjen som på en liten sokkel i husets sør vestre hjørne med vinduene tilpasset resten av bygget.

I dag møtes alle som besøker Ødegården av en stor hall over to etasjer midt inne i huset.

Her har peisen som Einar hentet den gangen fått sin rette plass.

– Peisen er i Carrera marmor og trolig fra rundt 1. verdenskrig. Seilskutemotivet er hogd ut i England, forteller han.

Peisen i Carrera marmor og trolig fra mellom 1915 og 1917. Foto: Gro Arneberg Thoresen

I taket henger en av de antikke lampene fra bygningen; 70 tunge kilo og fra USA. Med på «lasset» fulgte også dører og vinduer.

– Dørene er fra 1916 og bygget på Sylan trevarefabrikk. Vinduene har seks millimeter fasettslipt glass og veier 120 kilo hver. Vi hadde dører og vinduer til hele huset, inkludert de tre mot verandaen, forteller han.

Til og med listene i empirestil er originale, kun supplert der de var for ødelagte eller manglet.

– Jeg pusset opp vinduer, dører og listverk i et halvt år. Brukte kitt og gips og malte de opp, sier Grethe.

Det forblir usagt hvilket praktbygg gjenstandene stammet fra, men det skulle bort til fordel for 30 leiligheter den gang.

– Jeg fikk bare høre at alt skulle på Grønmo så tiden var knapp. Jeg dro av gårde med en lastebil, mat og sovepose. Peisen ble tegnet og fotografert så vi kunne sette den opp rett. Det var da eller aldri, husker jeg, sier Einar.

BILDESERIE 20 BILDER

Grethe og Einar har levd liv i to hus

Levd liv i begge hus

I dag har de god plass til barn, barnebarn, familie og venner.

– Under oppveksten til ungene var dette et samlingssted og en gang talte vi 20 stykker på én overnatting. Vi har holdt selskap for 70 personer her på det meste og huset har vært fullt til tider, forteller Einar.

Ødegården var et populært overnattingssted i «gamle dager» også. Var det lite plass igjen inne ble «laua» brukt, forteller de.

De er vant til kommentarer om huset.

- En gang vi selv var og badet her nede kom det noen i båt som pekte opp og lurte på om det kanskje var restaurant hos oss. Jeg kunne fortelle at det er det nok ikke, sier Grethe.

Selv om Einar er inngiftet har de nesten like mange minner. Forklaringen er enkel:

- Vi har alltid kjent hverandre. Foreldrene våre var venner, og vi var unge da vi ble sammen, forteller Grethe.

- Og med meg som i tillegg er en Askeladd var låven her på gården nesten ikke til å motstå, smiler Einar.

- Heldigvis går dørene utover, pleier de å si.

Lik Enebakk Avis på Facebook

Liker 4,5 k personer liker dette. Registrer deg for å se hva vennene dine liker.

Les mer om: [Ytre Enebakk](#) [Historie](#) [Interiør](#) [Hus og hjem](#)

Se kommentarer

Flere saker

Den ene er grunneier. Den andre investor: - Nå kommer Østmarka panorama

ANNONSE

